

De grensgroep

**PSYCHODYNAMISCHE GROEPSTHERAPIE
VOOR PERSONEN MET EEN
VERSTANDELIJKE BEPERKING**

De grensgroep

- Wie zijn de deelnemers?
- Wat is het doel van de therapie?
- Waarom groepstherapie?
- Wat proberen we te doen?
- Hoe proberen we dit te doen?
- Goede en minder goede ervaringen

Wie zijn de deelnemers?

- Groepstherapie binnen residentiële opname afdeling OPM, UPC Sint Kamillus Bierbeek
- Kleine groep van max. 8 deelnemers, onder begeleiding van orthopedagoge/psychotherapeute en ergotherapeute
- Deelnemers hebben allen problemen in het interrelationele veld, in het omgaan met grenzen (van zichzelf en anderen)

Wat is het doel van de therapie?

- Het verstevigen van de identiteit/persoonlijkheid
- Het verstevigen van het reflectief vermogen en mentaliserend vermogen
- Het verbeteren van de sociale relaties en de sociale vaardigheden
- Het aanbieden/aanleren van een taal om te spreken over gevoelens, relaties en conflicten

Waarom groepstherapie?

- Groepstherapie exploreert relaties in hier-en-nu
- Groep geeft deelnemers de mogelijkheid om gevolgen van eigen gedrag te zien.
- Eerdere interactionele ervaringen en intrapsychische conflicten kunnen onderzocht worden door overdrachtsmechanismen

Waarom groepstherapie?

- Exploratie van onderlinge relaties verhoogt de zelfreflectie
- Ervaring dat men niet de enige is met problemen
- Acceptatie door de groep verhoogt zelfwaardegevoel

Wat proberen we te doen?

- 9 sessies, telkens volgens hetzelfde stramien (belang van het kader en vertrouwelijkheid)
- Eerste sessies:
 - Wie ben ik?
 - Wie zijn de belangrijke anderen?

Wat proberen we te doen?

- **Midden:**
 - Hoe omgaan met anderen?
 - Hoe sta ik in een relatie?
 - Wat is een relatie?
 - Welke soorten relaties zijn er?

- **Laatste sessies:**
 - Wie ben ik binnen deze groep?

Hoe proberen we dit te doen?

- Werken met creatieve methodieken, waarbij de interactie tussen de deelnemers wordt bevorderd (samenwerken in kleine groepjes, doorgeefopdrachten, groepsopdrachten)
- Creatieve opdrachten geven toegang tot innerlijke belevingswereld van de deelnemers en geeft onmiddellijke bevestiging wat op zich al ego-versterkend is.

Hoe proberen we dit te doen?

- Nadien telkens bespreking in groep om een verbale verbinding met belevingswereld te bewerkstelligen
- Naast creatieve opdrachten ook spel en schrijfoopdrachten
- Telkens nabespreking in kleine groepjes of grote groep

- **Begin**
 - Zelfportret
 - Netwerk
 - Levenslijn

- **Midden**
 - Brief maken
 - Spel leiden en laten leiden
 - Ruimtes afgrenzen

Voorbeelden creatieve opdrachten

- Eind
 - Groepstekening

Wat loopt er goed?

- Groepswerking wordt als positief ervaren door zowel deelnemers als therapeuten
- Vertrouwelijkheid wordt goed nageleefd
- Ook patiënten die op de afdeling moeilijker in de groep liggen worden tijdens de therapie positief benaderd door de deelnemers

Wat loopt er goed?

- Versterking zelfwaardegevoel
- Creatieve opdrachten geven een minder 'afwachtede houding' van deelnemers

Wat loopt er moeilijker?

- Transfer naar andere situaties is moeilijk
- Enig mentaliserend vermogen is een voorwaarde
- 9 sessies is kort, beperkt door opnameduur
- Voor de start van groepstherapie intensief werk rond motivering
- Wat na grensgroep?

- Boerwinkel, A. (2011). Psychodynamische groepspsychotherapie. In: Dirkx, J., Hebbrecht, M., Mooij, A.W.M. & Vermote, R. (red). *Handboek psychodynamiek. Een verdiepende kijk op psychiatrie en psychotherapie*, pp. 369-378. Utrecht: de Tijdstroom.
- Reid, S. (2000). The group as a healing whole. Group psychotherapy with children and adolescents. In: Lanyado, M. & Horne, A. (red), *The handbook of child and adolescent psychotherapy. Psychoanalytic approaches*, pp.247-259. London: Routledge.
- Vanderhallen, C. (2009). To s(t)ay or not to s(t)ay. De groep als transitionele ruimte. In: Leroy, C., Vliegen, N. & Hermans, M. (red). *Achter de deur. Het kader van de psychoanalytische psychotherapeut*, pp.67-82. Antwerpen: Garant.
- Yalom, I. (2001). *Groepspsychotherapie in theorie en praktijk*. Diegem: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Vandewalle, S. (2009) Ambumante therapie aan plegers van seksueel grensoverschrijdend gedrag met een verstandelijke beperking. In: Baeke, N., Verbeeck D. (2009). *Sporen naar verandering. Behandeling van seksueel delinquent gedrag*, pp. 105-122. Antwerpen: Garant.

Contactgegevens

- Anneleen Vandeven,
anneleen.vandeven@fracarita.org
- Dorien Landuyt, dorien.landuyt@fracarita.org
- Tinne Van Turnhout,
tinne.van.turnhout@fracarita.org